

MAGYARÁG

1939. MARCH. 3

VIII. No. 62

2 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felölös kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felölös szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Bizalmatlansági indítvány az angol alsóházban a Franco kormány elismerése miatt

**Atlee diktátornak nevezte Chamberlaint, de
az alsóház bizalmat szavazott a kormánynak**

(London.) Az angol alsóház tegnapi ülésén Atlee őrnagy, a munkáspárti ellenzék vezére bizalmatlansági indítványt nyújtott be a kormány ellen. Hosszabb beszédben azzal vádolta meg Chamberlain miniszterelnököt, hogy megszegte a parlamenti felelősséget azzal, hogy az alsóház hozzájárulása nélkül elismerte a Franco kormányt. Kifogásolta hogy az angol kormány az elismerés előtt nem követelte, hogy Franco közkegyelemben részesítse az ellene harcoló spanyolokat, nem követelte az idegen önkéntesek azonnali elszállítását és nem követelt biztosítékokat a Gibraltár és a Baleari szigetekre nézve.

Atlee diktátornak nevezte Chamberlaint

Chamberlain miniszterelnök részletesen kifejtette álláspontját. Hangsúlyozta, hogy Franco elismerését két kérdés döntötte el. Az első, hogy megszerezte Franco tábornok a fölényt a spanyol területeken, a második kérdés, hogy tekinthető-e a köztársasági kormány Spanyolország törvényes kormányának. Egyik kérdés sem kétséges — hangoztatta Chamberlain. A köztársasági kormány tagjai szétszórártak, még intézkedés céljából sem tudnak összejönni. Felmerül az a kérdés is, mit nyert volna Anglia a Franco kormány el nem ismerésével? Véleménye szerint sokkal jobb megadni mindent a nemzeti kormánynak, ez Anglia érdeke. Ami a közkegyelem kérdését illeti, közölheti, hogy néhány nap előtt Franco generális e tárgyban levelet juttatott el az angol kormányhoz, amelyben hangsúlyozta, hogy a legyőzöttek kötelessége a feltétlen megadás és biztosította

az angol kormányt, nagylelkűségéről minden spanyollal szemben, a gonosztevőket kivéve. Reméli, hogy a spanyol sebek begyógyulnak és a spanyol nép vállvetve fog küzdeni az új Spanyolország gazdasági megerősödése érdekében.

(London.) Az alsóház 344 szavazattal 137 ellenben elvetette a munkáspárt bizalmatlansági indítványát.

Madrid, márc. 1. Az ana el-

nők lemondásával kapcsolatban az új elnökválasztást illetően nyilatkozott Martinez Barrio a cortez elnöke. Kijelentette, hogy a cortez össze kell hívni. Ez alkalommal a cortez megválasztja a képviselők közül az elnökválasztó bizottságot. Értesítette erről Negrin és a kormányt és ezzel az ő szerepe befejeződött.

**Bezárták a londoni
spanyol követséget**

A londoni köztársasági spanyol követség tegnap összehívta egész személyzetét és bejelentette, hogy mártól kezdve a követség kapui bezárulnak. — Ugyancsak a mai naptól kezdve szüntette meg működését a londoni spanyol kereskedelmi konzulátus is.

Pénteken utazik Varsóba Gafencu külügyminiszter

Bukarest, márc. 1. Gafencu Grigore külügyminiszter pénteken hagyja el a fővárost, — hogy Varsóba utazzon. Utján a bucarestii újságírók egy csoportja is elkíséri. Az újságírókat Dragu sajtófőnök vezeti.

Gafencu külügyminiszter hosszasan tárgyalt a bucarestii

lengyel követel az utazás előkészítéséről. A külügyminiszter három napig marad Lengyelországban.

Március az „olasz fasizmus nagy hónapja” Mussolini diplomáciai jegyzékben jelenti be Olaszország igényeit

A Stefani jelenti: Március hónapja kivételes fontosságú eseményeket fog hozni a fasizmus és az olasz politikai élet számára. A pápa megválasztása mellett a fasiszta párt politikai naptára március 1-re jelözi a Duce jelentését a párt vezetésére előtt. Március 7-én a központi korporációs bizottság ülészik, 15-én minisztertanács lesz a társadalmi törvénykezés ügyében, 21-én a fasiszta nagy tanács ülészik. Március 22-én a Forum Mussolinin gyűlést tartanak a fasiszta forradalom első rohamosztagosai és a hadi rokkantak. Ugyanezen a napon nyílik meg a fasioi és korporációk új háza. Ekkor olvassák fel a trónbeszédet is.

Az olasz fővárosban kijelentik, hogy a Franco-kormánynak London és Páris által tör-

tént elismerése kedvezően befolyásolja a kibontakozás érdekében megindult angol-olasz tárgyalásokat. Mussolini jegyzéken dolgozik, amelyben ismertetni fogja Olaszország teremtés törekvéseit. Francia diplomáciai körökben meáglapítják, hogy nem lennének meglepve, ha Mussolini igényeit beszéd keretében, vagy sajtó

utján jelentené be. A tárgyalásokat azonnal megkezdik diplomáciai uton, mielőtt Olaszország párisi nagykövete visszatér Spanyolországból. De Rómában arra várnak, hogy Franciaország kezdeményezzen. Ha ez nem történne meg, akkor valószínű, hogy beszéd hangzik el az olasz követelésekről.

Távoznak a csendőrpáncsnokok a városi rendőrségek éléről

Bucuresti, márc. 1. A Monitorul Oficial mai számában rendelet-törvényt közöl, amely hatályon kívül helyezi az 1938. július 18-i, a városi rendőrség a csendőrlégió parancsnoksága

alá való helyezéséről szóló törvényt.

Az új törvény értelmében a városi rendőrségek vezetését a napokban ismét a polgári kvestorok és rendőrfőnökök veszik át, teljes hatáskörrel.

Ajándékakciónk 36-ik száma

Még egy hozzászólás a Magyar Népközösség kérdésében

A Magyar Ujság 53-ik számában „A magyar munkásság fájdalma” címen egy cikk jelent meg válaszul Nagy István cikkére.

A magyar népközösség viszonyáról több írás jelent meg a közelmúltban. Több közzülük higgadt, tárgyilagos hangú, az volt fajtékzó, rosszindulatban fogant írásmű is, különösen ilyen volt egyik kolozsvári nagy napilap pár hét előtti vezércikke. „Új bolsevista taktikáról”, a baloldal hamis hazafivá változásáról, beturakodásáról egységrombolásról szökött a tájékozatlan olvasó joggal leshette e cikk nyomán a bombafüstöt és a vérceppeket ott, ahol egy baloldali, egy szervezett munkás végigmege.

E fenti cikkel szemben le kell szögeznünk a Magyar Ujság tárgyilagosságra törekvő hangját s ez a tárgyilagosság kötelez a cikk néhány alapvető tévedésének a megvilágítására.

A cikk lényege, hogy a magyar munkásság rádöbben arra, hogy a múltban vallott nemzetközi jelszavak zsákutcába vezették, csalódott a munkásmozgásban, most kezdi félretenni eddig vallott terveit és kezdi százszázalékosan érezni a kisebbségi sorsot. Csalódása hajtja most a magyar népközösség felé, tehát ki kell nyitni a kapukat előtte, fel kell emelni a munkásságot is. Felemlíti még, hogy a francia és angol munkásság is nemzeti alapra helyezkedett, felhagyva a nemzetközi elvekkel.

A cikkíró jóhiszeműségét el fogadom, de a cikkíró is próbálja elfogadni a tényeket.

Az erdélyi magyar munkásság nem csalódott a szervezeteiben, sem a szakszervezeteiben, sem kuluszervezetében, de nem ábrándult ki a vallott nemzetköziségből sem. Az erdélyi magyar munkásság szervezett része világosan látja azt, hogy husz esztendő alatt gazdasági helyzetének a mai színvonalon tartását, kulturális emelkedését szakszervezetein át érte el s ezen keresztül akadályozta meg közvetve a még szervezetlen tömegek alacsonyabb színvonalra süllyedését is. A szakszervezetek ma napról-napra erősödnek. Új szervezetlen tömegek lépnek be. A Marosvölgy egy fetelepén a szakszervezet megalkutására kiküldött delegátust 1200 jórész magyar munkás sorfala várta. Kiábrándulásnak, csalódásnak az eredménye ez? Inkább az, hogy a munkásság tudja, milyen érték számára a szervezete, mit adott és mit jelentene az elvesztése. De a magyar munkásság azt is tudja, hogy elért eredményeit

együtt szerezte meg, küzdelmeit együtt vívta meg szervezeteiben román és más nemzetiségű társaival. S tudja, hogy Erdély sok nép hazája volt és az is kell legyen, ahol négy millió román mellett magyar, azonkívül szász és zsidó is él, kiket évszázadok kalapáltak egymás mellé, s akik egymás megbecsülésében kell boldoguljanak együtt, mint ahogy azt Márton Áron, a székely püspök is felszentelésekor leszögezte. Mi munkások még erősebben vagyunk egymáshoz kalapálva s ebből adódik a mi nemzetköziségünk itt Erdélyben s ez a nemzetköziség a különböző nemzetségeknek a bekecs együttélésén, egymás kulturájának, egymás tradíciójának, nemzeti érzésének a megbecsülésén alapszik.

Ezeket az elveket nem tesszük félre soha.

Tudjuk, hogy nagyon sok jóakarató magyar középosztálybeli úgy látja, hogy: a magyar munkás egy kódos nemzetközi burokban él, beszél magyarul, mert más nyelvet nem tud, tiltakozik, hogy magyaroknak tartsák, ahol lehet árt a magyar egyházaknak és elgáncsol minden becsületes magyar kezdeményezést. Lehet, hogy van ilyen magyar munkás is, de a magyar munkásság nem ilyen. A magyar munkás magyar, mint ahogy a román román és a francia munkás is francia. Magyarok születünk, ez a nyelvünk, testvérünk a magyar falu küzdő parasztja, s a sok magyar szellemi munkás. Magyar multnak

mi is bányászai is vagyunk és drága értékeket hozunk onnan fel, de pillanatig sem felejtjük népek közötti hid-szerépünket, amire hivatkozva mondta ki egy éve a Vásárhelyi Találkozó hogy: „A magyar munkásság összeköttetésén át küzdjön minden elnemzetlenítő törekvés ellen”.

Küzdeztünk ezért s ebben a küzdelemben mellettünk állt és áll a román munkásság, a mely a munkához való jogunk és nemzeti jogegyenlőségünket nemcsak elismerte, de harcolt is ezért.

Ezt a szövetséget mi fel nem adjuk. Nem a csalódás vitt minket Vásárhelyre, sem a fölvetett magyar közösség felé. A munkásság közeledett mert tudja, hogy egy őszinte magyar egység megteremtése, a mely a dolgozó népből nő ki, amelyben szót és szerepet kap az, aki a népiért tenni akar, az összmagyarság nagyobb boldogulásához vezet. Közeledett, mert hiszi, hogy egy ilyen népi összefogás egy lépcsője lenne az itt élő népek melegebb megbékülésének, ezen át az annyira veszélyeztetett béke biztosításának. Közeledett, mert tudja, hogy kulturális és társadalmi téren nyerne a munkásság is, de adni is tudna egy őszinte összeműködéssel.

Csak egy példa: Kós Károlyék által fölvetett könyvtárakcióban felmérhetetlen eredményt adna az együttműködés, a magyarság fölemelésében annál is inkább, mivel a magyar szervezett munkás magyar kul-

36

szelvény

amely összegyűjtve feljogosít 1 39 január — február hóban tartandó ajándékkakciókban való részvételre.

turális kérdésekben bár érzi a hiányokat, de nem érzi „lent” magát.

Mindehhez azonban őszinteség s nem „megfőzés” várás és nem kapunyitás kell a munkásság előtt. Inkább nyissuk ki mindnyájan a kapuinkat, had járja át udvarainkat a megismerés levegője, az a szellem, a mi a munkásnál, földművesnél, az értelmiséginél más és más ugyan, de összetalálkoztatva, — mint Kacsó Sándor írta — Erdély magyarságának az igazi szintézisét adja.

Nem érzünk csalódást, mert kihagytak az előkészítésből. — Az erdélyi magyarság egy jelentős részével már eddig is szövetkezve, együtt haladtunk. Megyünk tovább ezen az úton s hisszük, hogy egy-egy tégláját rakjuk annak a magyar szövetségnek, amely a széles népi demokrácia talajára román-magyar megértés cementjével rak olyan erős várat, amelyen megtörik az itt élő népek belső bolygató, minden külső befolyás.

Ezen az alapon minden becsületes közeledés felénk bennünk társat talál.

Józsa Béla.

Különös szerelmi tragédia

Agyszélhűdést kapott a vőlegény, mert menuasszonya nem akarta követni az esküvőről a közös lakásba

Különös eset történt az elmúlt napokban a kolozsmegyei Bunes községben, ahol lakodalomra gyűlt össze a község apraja-nagyja. Buden Gavril, a község egyik legjobb módú gazdája tartotta esküvőjét Szabó János odaváló gazdálkodó Mária nevű leányával, akinek már régóta csapta a szelet és aki csak sok huza-vona után szánta rá magát, hogy feleségül menjen az előtte nem nagyon rokonszenves fiatal gazdához.

Az esküvőt kitűzték és azt meg is tartották. A násznép már elfogyasztotta a sok enni és inni valót és amikor a lakoma már vége felé tartott, a vőlegény felszólította a feleségét, hogy kövesse közös otthonuk-

ba. Ekkor aztán beütött a bomba, mert az újdonsült menyasszony a leghatározottabban kijelentette, hogy a szülői házból nem akar eltávozni. A vőlegény eleinte tréfára vette a dolgot, de amikor látta, hogy alig pár órási életépárja megtagadta kérésének teljesítését, éktelen haragra gerjedt. A násznép is beleavatkozott a vitába és két pártra oszlott. Egy részük a vőlegény pártjára állott, másrészt pedig a menyasszonyt biztatgatta, hogy ne törődjön férje könyörgésével és maradjon csak otthon, mert akkor ottmarad vőlegénye is. Beleszólt a vitába az esküvőt végző lelkipásztor is, aki szintén ellenállást talált. A menyecske után a szülők jelen-

tették ki, hogy nem hajlandók leányukat elegetni, mert attól félek, hogy férje gorombáskodni fog vele. Szegény férjjel ezek után egyszerre felfordult a világ. Összeesett és elvesztette eszméletét. Nosza lett erre sírás-rívás, munkába álltak a falusi tudós asszonyok, dörzsölgetni kezdték ecetes vízzel, fok hagymát tartottak az orra alá, sőt még szénés vizet is vetettek neki. Csakhogy erre sem nyerte vissza eszméletét s más nap a lakodalmas nép nagybáratára beszállították az egyik kolozsvári kórházba. Az orvosok állítólag nem sok reményt fűznek életbenmaradásához, mert a nagy izgalomban agyszélhűdést kapott.

Eckhardt Tibor beszéde a magyarországi zsidótörvényjavaslat vitájában

Budapest, márc. 1. A magyar képviselőház folytatta tegnap a zsidójavaslat vitáját. — Eckhardt Tibor felszólalásában bejelentette, hogy nem akar a multba visszatérni és ezért a jövő szempontjából tekinti a javaslatot. Igazat ad Teleky gróf miniszterelnöknek abban, hogy van zsidókérdés és azt meg kell oldani, bármilyen áldozatok árán is, végérvényesen, tisztességesen, egyszer és mindenkorra. Bár neki bizonyos tekintetben elvi kérdésekben más véleménye van, a javaslatot általánosságban elfogadja.

Nehézmenyezi, hogy a javas-

lat nem tesz különbséget zsidó és zsidó között. Ő eltoltaná a jövőre nézve a zsidó bevándorlást.

Pontos zsidó kataszter felállítását javasolja. A törvény — szerinte — a beolvadás alapjára helyezkedik. Meg kell állapítani az asszimiláció tárgyi ismérveit, valamint azt, hogy a zsidóság faj, felekezet, vagy nemzetiség-e?

Szerinte a zsidó vezetők büne, hogy a zsidó bevándorlókkal szemben nem emeltek válaszfalakat. Az 1914 óta bevándoroltakat teljesen ki kellene szorítani, az 1867 óta bevándoroltaknál meg kell állapítani,

hogy ott tartózkodásuk hasznos volt-e?

Kifogásolja, hogy a javaslat nem tesz különbséget fél vér, valamint frontharcosok között. Javasolja azt is, hogy azok a felvidéki zsidók, akik 20 éven keresztül magyaroknak vallották magukat, magyarok is maradjanak. Nehézmenyezi, hogy a kapitalista hatalmasságokat nem érinti a törvény.

Eckhardt Tibor után Rajniss Ferenc szólalt fel, aki a javaslat mellett foglalt állást.

A javaslat vitáját szerda délután folytatták, majd a bejegyzett 13 interpellációra került sor.

Öfelsége hétperces beszélgetése gróf Bánffy Miklóssal

Bukarest, márc. 1. Az alkotmány évfordulóján megtartott ünnepségeken a Front magyar vezetői is egyenruhában jelentek meg. Az ünnepség után a Király a Front számos tagjával beszélgetett. Ennek során az Uralkodó megszólításával tüntette ki gróf Bánffy Miklóst a Magyar Népközség elnökét, akivel hét percig igen szívélyesen beszélgetett. Az újságírók kérdést intéztek Bánffy Miklóshoz, hogy miről folyt a beszélgetés, de erre nézve nem nyilatkozott.

Gróf Bánffy Miklós házassága

Bucuresti, márc. 1. A Timpul budapesti lapjelentések alapján közli, hogy gróf Bánffy Miklós, a romániai magyar népközség elnöke házasságot kötött Váradi Arankával, a magyar Nemzeti Színház tagjával. Az esküvőn az anyakönyvvizető tisztét Szendi Károly budapesti főpolgármester látta el.

Boris bolgár király Belgrádban

Belgrád, márc. 1. Boris bolgár király tegnap délelőtt Belgrádba érkezett. Pál régensherceg villásreggelin látta vendégül a bolgár királyt. A villásreggelin jelen volt Pávić jugoszláv király és Czinczár Markovits külügyminiszter is.

Alkotmányellenes-e az állampolgársági törvény?

A Semmitőszék elutasította az alkotmányellenességi kifogást. — A nők választójogának kérdése a legfelsőbb bíróság előtt

Nagyvárad, márc. 1. A legfelsőbb Semmitőszék — mint a bukaresti lapok jelentik — az elmúlt napokban foglalkozott az állampolgársági törvény alkotmányosságának kérdésével. A felebbezőik ugyanis azt vitatták, hogy

azok részére, akik a békeszerződésekben foglalt feltételeknek megfeleltek, tehát itt volt illetőségük — az állampolgárságot nem megadni és ilyenformán visszavonni lehet, hanem csakis elismerni

és ilyenformán az 1924. évi állampolgársági törvény, amely határidőhöz kötötte a jelentkezést, valamint a revíziót elrendelő törvény — alkotmányellenes.

A Semmitőszék azonban az alkotmányellenességi kifogásokat elutasította.

Ugyancsak a Semmitőszék elé került a nők választójogának alkotmányossága is. Még a régi közigazgatási törvénybe — tudvalevőleg — befoglalták, hogy bizonyos iskolai képzettséggel rendelkező nők, valamint a hadiözvegyek és a társadalmi egyesületek vezetői, a községi tanácsokba választók és választhatók. Miután az 1924. évi alkotmány még nem ismer-
te el a nők választójogát, a köz-
igazgatási törvény ezen szakas-
zát — természetesen egy férfi —
megtámadta azon az alapon,
hogy alkotmányellenes.

Az alkotmányellenességi kifogás csak most került a Semmitőszék elé, amikor már az 1938. év február 27-i alkot-

mány nem csak a községi tanácsokban, de a parlamentben is elismeri a nők választójogát. Ezen az alapon, valamint azért

is, mert a községi tanácsok nem működnek a Semmitőszék mint tárgytalant levette a napi rendről a kérdést.

A Front legfelsőbb tanácsának tagjai a kisebbségi miniszter előtt

Bucuresti, márc. 1. A február 27-i ünnepségeken résztvevő magyar vezetők tegnap kihallgatáson jelentek meg Silviu Dragomir kisebbségügyi miniszternél. Dr. Szász Pál, a

Front direktoriumának tagja mutatta be a miniszternek a megjelent tanácsstagokat: dr. Konopi Kálmán, Szabó Béni, gróf Teleky Ádám és Ernő, valamint Mikó Lászlót és dr. Mi-

kó Imrét. Ugyancsak tegnap jelentek meg a fentiek Serban Mihály államtitkár előtt is az Ege vezetői és több aktuális kérdésről tárgyaltak.

A nagyszalontai egyházmegye visszautasítja az Arдай Aladár esperest ért támadást

Nagyvárad, márc. 1. Néhány héttel ezelőtt Dohi Árpád borsói lelkész lapunkban megjelent nyílttéri közleményben támadást intézett Arдай Aladár nagyszalontai református esperes ellen. Bár a nyílttéri közlemény tartalmával — mint annak idején hangsúlyoztuk — sem a Szerkesztőség, sem a kiadóhivatal nem értett egyet és azért nem vállalt felelősséget — mégis kötelességünknek tartjuk, hogy teljes egészében közöljük a nagyszalontai református egyházmegye teljes egyházi és világi vezetőségének közös nyilatkozatát:

Alólirottak, mint a salontai ref. egyházmegye lelkészi és világi alkotó tagjai, tudomást

szerzve arról a nyílttéri közleményről, amellyel Dohi Árpád borsói lelkész nagytisztelt Arдай Aladár salontai esperes lelkész személyét megtámadta, valamennyien kijelentjük, hogy évek óta szemünk előtt folyik le egy rágalmozási hadjárat nagytiszt, Arдай Aladár esp. lelkész ur személye ellen, ezen támadások hátterét és mozgató rugóit jól ismerjük és a vádak alaptalanságáról teljesen meg vagyunk győződve annál is inkább, mert alkalmunk volt nagytiszt, Arдай Aladár esp. lelkész ur egyéniségét és jellemét évek hosszú sora óta folytatott munkájából és vele való állandó közvetlen érintkezéséből megismerni. —

Ha testét este lefekvés előtt alaposan bedörzsöli Diana sós borsesszel, könnyű, kellemes álma lesz.

Egyházunk szolgálatában folytatott ezen lankadatlan építő és közérdekű munkája mindenkor arról győzt meg bennünket, hogy egyházának és fájának hű fia, becsületes, igaz ember, aki iránt szeretettel ragaszkodással és őszinte nagyra becsüléssel viseltetünk és az ellene intézett támadásokat mély felháborodással ítéljük el.

Egyházmegyei tisztikar: dr. Olosz Lajos e. m. gondnok, gróf Tisza Kálmán, Mészáros Dániel, dr. Balogh Ernő, dr. Nagy Dezső, K. Balogh Ferenc gróf Tisza György e. m. világi tanácsbírák, vezetésével az összes világi és egyházi tanácsosok.

Végét járja az ukránkodási maszlag a Kárpátalján

Osszeomlott Volosin álma

Huszt, márc. 1. A legutóbbi hírek kétségkívül egyik legérdekesebb külpolitikai eseménye az volt, hogy Németország, az avatatlanok számára egészen hirtelen, elfordult kelet felől és minden érdeklődésével nyugat irányában vonult fel. Ugyyszólván máról-holnapra elhalasztotta ama nagyszabású terveinek megvalósítását, amelyekről rengeleg tudósítás és ismeretítés jelent meg a különböző sajtóorgánumban. A nagy német keleti terv, mint ismeretes, Ukrajna önállósítása lett volna, aminek következtében úgy látszott, hogy a vaszra Kelet-Európában döntő események fognak történni. E tervek megvalósítása esetén egy negyvenmillió új nagyhatalom jött volna Kelet-Európában létre.

Az akció meg is indult. Kárpátalja volt a kiindulási pont, ahol rövid idő alatt egymásra alakultak ukrán gárdák, szabadcsapatok s a Volosin-féle kormány is egész nyíltan ennek az irányzatnak szolgálta tában állt. A mozgalom megindulása után azonban csakhamar kiderült, hogy a hatalmas terv tulsok akadályba ütközik. Köznapi kifejezéssel élve, bebizonyosodott, hogy — legalább is egyelőre — többbe kerülne a leves, mint a hus.

Az akadályok.

A németek nagy „reálisták” voltak mindig s ez alkalommal is megállapították, hogy Ukrajna életrehevása rengeleg időbe kerül. Számítani kellett bizonyos katonai lépésekre is s ekkor kiderült, hogy a mai Kárpátalján három évig egyebet sem kellene csinálni, mint utakat építeni. Mert csak, ha ezek az utak készen vannak, lehet komolyan arra gondolni, hogy kellő nyomtatékkal léphessenek fel katonai téren is, az pedig ugyancsak kétségtelennek látszott, hogy legalább katonai felvonulás nélkül nem sikerül az ukrán szabadságmozgalom.

Három évig csak utépítésre pazarolni a pénzt és energiát: ezt nem lehet belehangolni a német programba. Ezenfelül súlyosan esett latba Lengyelország magatartása, számolni kellett végül a Szovjettal is, más államok érzékenységéről és esetleges állásfoglalásáról nem is beszélve. A németek belátták mindezek alapján, hogy egyelőre az ukrán akciót folytatni nem lehet, helyesebben, nem támogatják olyan mértékben az ukrán mozgalmat, amint azt eredetileg tervbe vették és aminő támogatásra maguk az ukránok számítottak. Gondolni kellett természetesen arra is, hogy ha majd megalakul az új ukrán nagy-

hatalom, vajjon tényleg olyan kisegítő állama lesz-e Németországnak, mint ahogy azt Berlinben a terv készítésével kapcsolatban elgondolták.

Beck és Ribbentropp.

A nagy fordulatot az esedékes külpolitikai játszmában Beck németországi és Ribbentropp varsói látogatása jelentette. Ma sem tudja senki egészen pontosan, hogy erről a kérdésről, de főként Kárpátalja és a közös lengyel-magyar határ ügyéről mit tárgyalt a két külügyminiszter. Találgatás van bőven a világsajtó valamennyi lapjában a pozitív jelek azonban arra mutatnak, hogy Kárpátalja sorsa ismét új fordulat előtt áll.

Ez az új fordulat voltaképpen semmi más, mint egy régi és annakidején kézenfekvőnek látszó megoldás újbóli előtérbe kerülése. Arról van szó, hogy most ismét aktuálissá kezd válni, még pedig békés

és megegyezéssel az új kárpátaljai kérdés megoldása. Az új fordulat egyik jele Prchala tábornoknak kárpátaljai miniszterre történt kinevezése, amely ellen a kárpátaljai ukránok Berlinbe fordultak segítségért, de hiába. Prchala megmaradt miniszternek. A mostani kárpátaljai, ugynevezett ukrán kormány nagyon jól látja, hogy a külpolitikai események, illetve fordulatok következtében napjai megvanak számlálva. A likvidációt Prchala révén a csehek kezdték meg, akik Volosinék által átkeresztelt „Kárpátukrajnát” hivatalosan nem is ismerhetik el, hiszen ilyen nevű terület, vagy ország nem szerepel az alkotmányban.

Nagyon könnyen meglehet, hogy rövid idő múlva új emberek veszik át a kormányzást Kárpátalján. — Lehet, hogy ugyanazok, akik már egyszer kormányozták, aztán megtörténik a népszavazás és ennek

a népszavazásnak a kimenetele a mostani nagy ukránkodás után nem lehet kétséges. A végleges rendezésben nagy szerepet fog játszani természetesen az olasz külügyminiszter varsói látogatása.

Szabad folyást...

Hitler legutóbbi nagy békebeszéde, amelyet a birodalmi gyűlésen tartott, egy betűt sem tartalmazott Kelet-Európáról, mint német életéről. Annál inkább emlegette a lengyel-német barátság szilárdságát és a német birodalomnak a többi kelet-európai és balkáni országokhoz való jóviszonyát. A hallgató úgy érezte: Németország megtámasztotta hátát kelet felé, hogy onnan ne érje semmi meglepetés, ha megkezd a nagy erőfeszítést nyugat felé, amit ugyancsak megemlített beszédében.

Most úgy látszik, nem fontos mi történik Kárpátalján, nem fontos Ukrajna, Volosin és Huszt, amelynek ősi vára ma is oly büszkén néz le a festői tájra, mint azelőtt. Legalább is német szempontból nem mennek szabad folyást nyertek a Kárpátalján és épp ezért szinte előre lehet látni, hova Jogi kifejezéssel élve: az esejár majd nyomában Kelet-Európában.

Néhány napon belül életbelép az új rendszer a vágóhidakon

Csak a hadseregszállító börgyáraknak lehet eladni a levágott állatok bőreit

(Nagyvárad.) Megírtuk hogy a hivatalos lap február 17-i számában törvényrendelet jelent meg, amely szerint a városi törvényhatóságok területén a közbiztonság érdekében levágott barmok 16 kg-nál súlyosabb bőreit csak a hadseregnek szállító börgyáraknak lehet eladni. A bőrök árát havonként maximálni fogják. A törvényrendelet végrehajtását egy bizottság ellenőrzi, amelynek tagjai a vágóhid igazgatója, a hadsereg egy delegátusa, a börgyárak egy megbízottja, a mérszárosok képviselője és a Kereskedelmi és Iparkamara egyik delegátusa. Kimondja még a törvényrendelet hogy a bőrök árát nem lehet magasabban megállapítani egy vidéki városban sem, mint Bukarestben.

Mit mond dr. Hasas Sándor inspektor?

Munkatársunk felkereste dr. Hasas Sándor nagyváradai állat egészségügyi inspektor-főosztást, és kérdést intéztünk hozzá, mikor lép életbe az új rendelkezés.

— A hivatalos lapban megjelent a törvényrendelet és a végrehajtási utasítás és most várjuk a minisztérium intézkedését a bizottság kinevezéséről.

Mihelyt a bizottság kinevezése megtörténik, az új rendszer életbelép a vágóhidakon.

Mit mondanak a mérszárosok?

Beszéltünk a mérszárosok szindikátusának egyik vezetőjével, aki ezt mondotta:

— A mérszárosoknak végeredményben mindegy, hogy ki veszi meg a bőrt, fő az, hogy reális árat adjanak érte. Ha azonban a maximálás irreális lesz és az árakat le fogják nyomni, ez a tény kétségtelenül ismét a húst fogja megrágitani. — Viasszás helyzetet teremt az is, hogy csak a városban van ér-

vényben ez a rendelkezés, ha valaki mondjuk Fugyivásárhelyen vágat le egy marhát, már azt teheti a bőrével, amit akar és esetleg olcsóbb húst hozhat be a városba — ha csak a város ezt meg nem fogja akadályozni.

Nincs kizárva természetesen az sem, hogy a hadseregnek dolgozó börgyárak nem fognak reflektálni az összes bőrökre — és a súlyos szállítási költségek miatt inkább csak a börgyárak közelében levő városi vágóhidakon fogják felvásárolni a bőröket, ez esetben Nagyváradot közvetlenül nem érinti a törvényrendelet.

Két év előtti apagyilkosságra derített fényt egy névtelen feljelentés

Nagyenyed, márc. 1. Két évvel ezelőtt történt Nagyenyeden hogy Sütő István földművest egy reggel a mestergerendára felakasztva találták. Hamarjában öngyilkosságra gondolt a falu népe. Emellett szólt a feldúlt családi élet is. Eltemették abban a hiszemben, hogy a végsőkéig elkeseredett ember az előző napi részegség mámorában így vetett véget az ál-

datlan harcnak. Most — két év után — a névtelen feljelentésre megindított nyomozás hamarosan fényt derített a titokra. Eszerint a feleség felbujtására Borbála leánya és ennek vadházastársa, Demeter János, fojtotta meg és akasztotta fel a gerendára Sütő István földművest. A csendőrség átadta őket az erzsébetvárosi ügyészségnek

Négyszázezer tonna petroleumterméket vásárol Franciaország Romániától

Páris, márc. 1. A Párisban tárgyaló román delegáció — a román-francia külkereskedelmi tárgyalások keretében — a francia petroleumimportőrökkel 400.000 tonna petró-

leum és petroleumtermék átvételére állapodott meg. — A megállapodás nagymértékben elősegíti a román petroleum franciaországi térhódítását.

Törökország csapatösszevonásokat hajtott végre a szíriai határmentén

Páris, márc. 1. A francia lapok Damaszkuszi jelentések alapján közlik, hogy Törökország csapatösszevonásokat eszközölt a szíriai határon. Tizenötezer embert koncentráltak a határvidéken, amelynek oka a Szíriában uralkodó belső válság. Törökország és Franciaország között ugyanis érvényben van egy szerződés, amelynek értelmében egy szíriai ázadás esetén a törökök elfoglalják Aleppot és Szaksziriát, míg a franciák Szíria többi részén fojtják el a lázadást.

Ujabb részletek a lengyelországi németellenes tüntetésekről

Németországot abzugolta a tömeg, amikor Ciano megjelent a palota erkélyén

Varsó, márc. 1. Csak most kerülnek nyilvánosságra azok a németellenes incidensek, amelyek Ciano látogatása alkalmával zajlottak le Varsóban és amelyek egyenes folytatásai a lengyel diákság részéről a németek ellen az utóbbi időben lezajlott tüntetéseknél. Így a lapok megírják, hogy amikor Ciano gróf egy alkalommal a Blanka-palota erkélyére lépett, hogy üdvözlje a palota előtt összegyűlt tömeget, a tömeg, amikor az olasz külügyminisztert meglátta, kiáltozni kezdett:

— Le Németországgal, le Hitlerrel.

Cianonak az egyik kíséretében lévő, lengyelül tudó diploma lefordította a kiáltásokat mire Ciano azonnal elhagyta az erkélyt. Aznap késő estig tüntető tömegek járták be Varsó utcáit, amelyek állandóan németellenes és Hitlerellenes jelszavakat kiáltottak.

Ugyanaznap este Virginio Gayda, az ismert olasz publicista, aki Mussolini egyik szócsöve, kíséretével az egyik éjjeli lokálba ment. A zenekar, amikor belépett, az ilyenkor szokásos olasz himnusz helyett az „It is a long way to Tipperary” kezdetű, a világháborúból ismeretes angol katonadalt kezdte játszani. Gayda és kísérete azonnal elhagyták a helyiséget.

A „Deutsche Diplomatische Korrespondenz” úgy tudja, hogy a lengyel kormány hivatalos uton sajnálkozását fejezte ki a különböző lengyel városokban az utóbbi napokban lezajlott németellenes tüntetések miatt.

A danzigi szenátus alelnöke a lengyel ügyvivő előtt tiltakozást jelentett be a lengyel diákoknak azon követelése ellen, hogy Danzigot és Keletporoszországot csatolják Lengyelor-

szághoz és annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a lengyel kormány tegyen intézkedést az irányban, hogy ilyen tüntetések ne fordulhassanak többé elő.

Bezárták a danzigi politechnikumot

Danzig, márc. 1. A danzigi technikai főiskolát a zavargások következtében egyelőre bezárták. Számos lengyel diákot

letartóztattak és pénzbüntetésre ítélték. Egész Lengyelországban kiélesedett a hangulat a németek ellen.

Lezuhant egy magyar bombavető repülőgép

Budapest, febr. 28. Kedden Csapód község közelében lezuhant gyakorlatozás közben egy

bombavető repülőgép. A repülőgép egyetlen utasa, egy repülőhadnagy, életét veszítette.

Kudarcc fenyegeti a szlovákiai belső kölcsönt

Akinek nincs pénze kölcsönjegyzésre -- kérjen kölcsönt -- mondotta a szlovák pénzügyminiszter

Prága, márc. 1. A cseh gazdasági és pénzügyi körök igen kedvezőtlenül ítélik meg a szlovák pénzügyi helyzetet. Igen kedvezőtlennek találják azt a módot, amellyel a belső kölcsön jegyzésére hívták fel a szlovák népet. Még szerencsétlenebbnek tartják azonban azt a rádiószózatot, amellyel a szlovák pénzügyminiszter fordult Szlovákia népéhez. Prágában meg vannak győződve arról,

hogy Tysoék kísérlete csődöt fog mondani. A szlovák miniszter a rádiószózatában többek között arról beszélt, hogy aki nem hajlandó a szlovák kölcsönhöz akár egy koronával is hozzájárulni, az Szlovákia közellenségének tekintendő.

— Ha valakinek még sincsen meg az az egy korona — mondotta a miniszter —, akkor ezt az egy koronát kérje legalább kölcsön a szomszédjától...

Meghalt az öngyilkos nagyváradai cselédleány

Nagyvárad, márc. 1. Mayer Julia 17 éves cselédleány a múlt héten öngyilkossági szándékból zsirosszódót ivott. A kis cselédet beszállították a kórházba, de már segíteni nem tudtak rajta, tegnap reggel meghalt. Az ügyészség elrendelte az öngyilkos cselédleány holttestének felboncolását.

Megrendítő szerelmi dráma lasiban

(Iasi.) Iasi-ban, a Str. Bros-teni 8. számú házban tegnap megrázó szerelmi dráma játszódott le. Két gyermekkorú barát, D. Mihailescu és C. Todiran ugyanegy leányba, Floricăba voltak szerelmesek, aki Mihailescut választotta és feleségül is ment hozzá. Todiran továbbra is a család barátja maradt, közben azonban egyre arra akarta bírni az asszonyt, hogy hagyja el a férjét és menjen hozzá feleségül. Miután az asszony több ízben visszautasította ezt, tegnap a fiú elkeseredésében kést ragadott és az asszony mellébe szurta. A szerencsétlen fiatal asszonyt haldokolva szállították kórházba, míg Todirant letartóztatták. A rendőrségen a gyilkos szerelmes kijelentette, hogy nem bírta elviselni azt a tudatot, hogy szerelmese a másé.

Formahiba miatt a munkaügyi inspektor tárgytalannak nyilvánította a „Carmen” cipőgyár munkásainak bérmozgalmát

Kollektív szerződés iránti bérmozgalmat a Phoebus vasgyárban

Nagyvárad, márc. 1. Mint ismeretes, a nagyváradai cipőmunkások céhe a nagyváradai cipőgyárak munkásainak kollektív szerződése érdekében mozgalmat indított.

Kedd délutánra tűzte ki a munkaügyi inspektor a Carmen cipőgyár kollektív bérmozgalmának ügyét békéltető tárgyalásra. Ezt a tárgyalást előzte meg a legnagyobb érdeklődés, mert tudvalevőleg a Carmennél évek óta nem volt bérmozgalmat, amióta a munkások kiléptek az Általános Munkakontöderációhoz tartozó szakszervezetekből. Most a céh megalakulása után azt lehetett hinni, hogy az egységes szervezetbe sikerül az összes munkásokat tömöríteni és ezért indították meg a mozgalmat.

A kedd délutáni tárgyaláson a Carmen cipőgyár igazgatósága nevében Erdődi Sándor és Magyar Sándor jelentek meg, Olteanu ügyvéd társaságában, aki az igazgatóság érdekeit képviselte.

A munkások képviselőiben Farcaş Joan, Schmidt János, Pop Stefan, Ardelan Carol, Pop Dumitru, Ilea Teodor, Varga András, Sabau Nicolae, Zurbán Sándorné, Mierbut Paul jelentek meg, akik 167 munkás által aláírt meghatalmazást nyújtottak át. A Munkakamarát ezúttal nem Chiş Péter, hanem Gui Gavril képviselte.

A tárgyalás megkezdése után a munkaügyi inspektor megállapította, hogy a Carmen cipőgyárban 724 munkás dolgozik, akik közül 410 szak képzetű és 314 nem szakmunkás.

Mielőtt az érdemleges tárgyalásokat megkezdtek volna, az igazgatóság ügyvédje kifogást emelt azon a címen, hogy a munkás-delegátusok megbíró levelét csak 167 munkás írta alá, tehát nincs joguk 724 munkás nevében tárgyalni, a konfliktust pedig eszerint nem létezőnek kell tekinteni.

A munkások megbízottai ki jelentették, hogy csak a talpaló, cvikkelő és finis osztály munkásai nevében kérik a kollektív szerződést.

Mudura munkaügyi inspektor megállapította az iratokból, hogy a kollektív-szerződés tervezetét a gyár egész munkássága nevében nyújtották be.

A munkás delegátusok erre kérték, hogy a jelenlegi konfliktust tekintés tárgytalannak, mert új kollektív-szerződés tervezet fognak benyújtani akár a gyár egész munkássága akár pedig a megbízást aláíró munkások, tehát egyes osztályok nevében.

A munkaügyi inspektor negatív jegyzőkönyvet vettett fel és a Carmen cipőgyár kollektív bérmozgalmának ügyét a maga részéről lezárta.

A We-Ego cipőgyár munkásainak bérmozgalmi ügyében holnap, március 2-án, délután 5 órakor folytatja a tárgyalásokat a munkaügyi inspektor. A legutóbbi tárgyaláson a munkások az akkori munkánál 50—70 banis emelést kértek, a gyár igazgatója, Weisz Jenő azonban kijelentette, hogy ezt a kérést nem teljesítheti. A női cipőknél páronként kért 1 leies béremelést hajlandó volt megadni a gyár igazgatója.

Ma, szerda délelőtt a munkaügyi inspektor a Magyar Testvérek munkásainak bérmozgalmi ügyét tárgyalja, délután pedig az Erdős gyár kollektív szerződése ügyében tartja meg a harmadik tárgyalást.

Kollektív bérmozgalmat a Phoebus gyárban

A Phoebus vasgyár munkásai tegnap kollektív szerződés-tervezetét nyújtották be a munkaügyi inspektorhoz. — A tervezetben

a 18 leien aluli órabéreknél 20 százalékos, azonfelül 18

százalékos béremelést továbbá a tavalyi drágasági index 10—15 százalékos emelését kérik.

A munkaügyi inspektor az első békéltető tárgyalást péntek délután 5 órára tűzte ki.

Készül Mikló Béla siremléke

Mikló Béla az egyik legkiválóbb nagyváradai sportember halála alkalmával minden sportoló egyöntetű elhatározása volt, hogy a nagyváradai sport halottjának méltó siremléket kell emelni. Az eltelt idő nem csökkentette a Mikló Béla iránt érzett részvétet s most már elérkezettnek látszik az idő, hogy Mikló Bélának siremléket emeljenek.

A borbélymunkások kezdeményezésére komoly akció indult, komoly erkölcsi és anyagi bázissal. A borbélymunkások és borbély munkaadók 1000—1000 lejt adományoztak a siremlék költségeire. Ezzel egyidejűleg szervező bizottságot állítanak fel, amely folytatni fogja az akciót. — Farkas Sándor átiratot intézett az egyesületekhez, a Törekvéshez, amelynek elnöke, a NAC-

hoz, amelynek alapítója volt, a teke-egyesületekhez, amelyeknek életre hívója volt és felhívta őket, hogy vegyék ki részüket az akcióból. Az egye-

Szövet maradványok

öltöny, kabát, kosztüm méretben is. Vászón, damaszt, zefir és női nyári kelmék, nagyon olcsó árban kaphatók

STEINER maradványosnál
Calea Victoriei 3. Az udvarban.

sületek készséggel ígérték meg hozzájárulásukat és legalább 1000—1000 lejjel járulnak hozzá a siremlék költségeihez. A NAC legközelebbi mérkőzésén 2 lejt fognak hozzáütni minden jegyhez Mikló Béla siremlék alapra. A Törekvés birkózó szakosztálya emlékversenyt rendez, a tekézők is erre az alapra fordítják egy versenyük jövedelmét. A Törekvés is megfelelő összeggel járul hozzá a siremlék alaphoz. Ilyen módon remélik, hogy elegendő pénz gyűl össze és a siremlék felállítható lesz.

Az akció vezetésével megbízott Farkas Sándor átiratot intézett a klubok vezetőségeihez, egy gyűlésre hívta össze a klubok megbízottait. A klubok kiküldöttjei csütörtök este ülnek össze. Öttagu bizottságot alakítanak, amelynek tagjai lesznek az egyesületek, valamint a borbélymunkások és munkaadók megbízottai. A bizottság teljes odaadással lát a munkájához. Egész biztos, hogy Nagyvárad sportközönsége támogatni fogja a bizottság munkáját.

Ma MARC U; 2 csütörtől
Luiza nija

Nyugdíjak fizetése 1600—2500-ig.

UJONCOK bevonulása, illetve jelentkezése a Cercul de nece-nál

Jelentkezés a Magyar Házban, (Str. I. G. Duca) délután 4 től 7-ig a Nemzeti Újjászűetés Frontjába való be.ratkozás végett.

bármilyen
HA NYOMTATVÁNY-ra

volna szüksége, kérjen előbb árajánlatot a

PÁSZTOR EDE

cégtől, amely modernül felszerelt nyomdájával a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Telefonhívásra megbízottakat azonnal kiküldjük. Piața Mihai Viteazul 4. Telefon 28-00

Ma délután hat órakor zárják le a Konklávét

Holnap délelőtt megejtik az első szavazást

Szerdán délelőtt fél tízkor tartották meg a Sixtus-kápolnában a konklávét megkezdését jelentő ünnepélyes szentmisét. Utána Pacelli Camerlengo bíboros megvizsgálja a konklávét számára kijelölt helyiségeket, hogy azok megfelelnek-e az előírásoknak. Deltután négy órakor vonulnak be a választó bíborosok a helyiségekbe és hat

órákor lezárják a konklávét bejáratát, amelyet addig, míg az új pápát meg nem választottak — senki sem hagyhat el.

Csütörtökön délelőtt tíz órakor történik meg az első szavazás, a második pedig ugyanazon délután négy órakor lesz. Ettől kezdve ugyanebben az időben minden nap kétszer szavaznak mindaddig, míg a je-

löltek közül egy el nem éri a szükséges kétharmad szavazatarányt és így véget nem ér a pápaválasztás.

Vatikáni körökben úgy számítják, hogy legkésőbb vasárnapra fel fog szállni a konklávét helyiségéből az új pápa megválasztását jelző fehér füst.

Sírból kiásott emberi koponya, mint sertésvész elleni orvosság

Chirila nagyváradi polgármester elcsapta az Ossi temető őrét, aki babonás asszonyoknak áruba bocsátotta a temető lakóit

Nagyvárad, márc. 1. A babonát sohasem sikerül kiölni az emberekből. Pedig hány és hány embernek okozta már a vesztét, ha ahelyett, hogy az orvosok előírására, vagy akár saját józan eszére hallgatott volna, a javasasszonyok tanácsait követte.

Sabau Ioannak, a nagyváradi Ossi-temető őrének is a babona okozta a bajt. Azaz, hogy ahelyett, hogy egy babonás asszonyt felvilágosított volna arról, hogy a beteg sertést emberi koponyával nem lehet meggyógyítani — segédkezet nyújtott a hátborzongató gyógymódhoz.

Sertésvész ellen emberi koponya

Ugy kezdődött a dolog, — hogy Fehér Teréz nagyváradi asszonynak megbetegedett egy sertése. Az asszony, ahelyett, hogy állatorvost hívott volna, valami „tudós asszony” véleményét kérte ki, vagy pedig saját maga jött rá a csálhatatlan módszerre: emberi koponyát kell izzé-porrá törve betenni a sertések moslékába és akkor a rőfögő jószág meggyógyul, bánta bár pestis, sertésvész, vagy akármi más...

Igen ám, de emberi koponyát szerezni nem könnyű dolog. Boltban nem kapható, legfeljebb egy-két tudós vagy orvos őriz ilyesmit dolgozószobájában. Fehér Teréz nem sokat tétozva. Tudta ő, — hogy hol őrzik a koponyákat annyira, hogy még őrt is állítsanak melléjük.

A temetőben.

Fehér Teréz felkereste Sabau Ioant, az Ossi-temető őrét és előadta kívánságát. Az ő rövid beszélgetés után ráállott az alkura...

A sírásó, aki nem volt hamleti figura

Mondjuk Sabau Ioan nem olyan gondolkodó és filozófus lélek, mint a „Hamlet” sírásója, aki a koponyával kezében igen bölcs dolgokat mond az élet mulandóságáról. Sabau Ioan egyszerűen felásott egy sírt, amit meglehetősen elhagyatottnak talált, kivette a még ép állapotban levő koponyát, átadta Fehér Teréznek sertésvész- orvosság céljaira, beinkasszálta árát és a maga részéről befejezettnek tekintette az egész ügyet...

Nem úgy azonban a temető őre felettes hatósága, amelynek hogy-hogynem fülébe jutott Sabau Ioan különös, soronkülső tevékenysége, ami — akár hogyan is vesszük, nem tartozik

egy temetőőr szorosan vett feladatai közé. Lehet, hogy Sabau Ioan maga nem babonás: és a sírfelásás és a koponyakivétel időpontjául nem választotta az éjjelt és ezért tudódott ki minden: valaki meg látta a nappali sírfelnyitást és az ügyesség tudtán kívül vég-

rehajtott „exhumálást” és feljelentést tett a városházán.

Chirila polgármester azonnal elrendelte a fegyelmi vizsgálatot a temetőőr ellen. A vizsgálat lefolytatásával a városi főügyész bizta meg. Az ügyész kihallgatta a temetőőrt és a „megrendelő” Fehér Te-

Perek lavinája egy csendőri házkutatás körül

Tiltott fegyverviselési kihágással szemben — lopás vádját emelte a nyugalmazott tanító

Nagyvárad, márc. 1. Végeérhetetlennek ígérkező ügy egyik fázisát tárgyalta tegnap a törvényszék második szekciója. Mintegy két évvel ezelőtt történt, Hagymádfalván, hogy az ottani csendőrszervező hatósági engedély alapján több hivatalos személy kíséretében házkutatást tartott Manu Ioan nyugalmazott tanító lakásán, amikor is Manu nem tartózkodott odahaza, csak annak mostahálánya és a szolgálólány. A házkutatás során találtak is egy flobertpisztolyt és egy öngyújtót, amit elkoboztak. Este, amikor Manu hazatért, kétségbeesve vette észre, hogy a szekrényében, kabátja zsebében tartott ötvenezer lei készpénz eltűnt. Ebből az esetből eddig három per támadt éspe-dig:

1. Törvényes eljárás Manu Ioan ellen jogosulatlan fegyvertartásért. Ez a per néhány hónappal ezelőtt zajlott le és felmentéssel végződött, — amennyiben a bíróság igazoltnak látta a nyugalmazott tanító számára a fegyverviselés jogosságát.

2. A lopás miatt Manu Ioan feljelentette Lache Vasile csendőrmestert. Ez a per is felmentéssel végződött, mivel a csendőrmester a házkutatásnál jelenlévő hivatalos személyekkel igazolja, hogy egy percig sem volt egyedül abban a szobában, amelyben az eltűnt pénz volt.

3. Tegnap ismét Manu Ioan ült a vádlottak padján, mert Lache csendőrmester feljelentette hatóság előtti rágalma zásért, azonkívül ötvenezer lei kártérítésért, mert az ellene felhozott vádaskodás miatt akadt meg előmenetele.

A tegnapi tárgyaláson, hogy a rágalmazás tényére világosság derüljön, a bíróság ismét kihallgatta az összes tanukat. Lache csendőrmester tanui tovább-

ra is kitartottak amellett, — hogy az őrmesternek nem volt alkalma ellopni a kérdéses 50 ezer leit, míg Manu mostohalánya és cselédje azt állították, hogy ők látták több ízben is, amikor egyedül tartózkodott a szobában.

A bíróság az ítélet kihirdetését március hetedikére halasztotta. De bárhog is fog

rézt. Mindketten beismerő vallomást tettek.

Azonnali elmozdítás és feljelentés az ügyességen

Chirila Augustin polgármester tegnap hozta meg döntését: Sabau Ioant állásából való azonnali elmozdításra ítélte, egyben utasította a főügyészt hivatalt, hogy azonnal tegyék meg a feljelentést a kir. ügyész ségen a temetőőr és Fehér Teréz ellen halottgyalázás és idegen vagyon rongálása címén.

A temetőőr sírásó tehát rövidesen a vádlottak padján elmélkedhet arról, hogy aki más sírját felássza, maga esik bele — a büntetőtörvénykönyvbe.

(p. m.)

Uniformis a sportban

A Paris Soir sportrovatából: „...Az olasz sportkörökben nagy feltűnést keltett az olasz testnevelésügyi miniszter legújabb rendelete, amelynek értelmében az olasz versenyzők még a tennisezők is, a nemzetközi mérkőzéseken kénytelenek az olasz fassizista párt

által kerált uniformisban megjelenni. Egy másik rendelet viszont arra vonatkozik, hogy az olasz földön rendezett futballmérkőzéseket, beleértve a nemzetközi meccseket is, csak a fassizista párt tagja vezetheti le, mint bíró...”

23.900 lej kártérítés a csuszós járdán eltörött láb miatt

Megemlékeztünk annak idején arról, hogy a Cosbuc-u. 6. sz. Weisz féle ház előtt, gondatlanság folytán szerencsétlenség történt, amennyiben a fagyott és le nem tisztított járdán Heimovics Aranka elcsuszott és két helyen eltörte a lábát. Ötvenkét napig feküdt Heimovics Aranka a Zsidó kórházban és felgyógyulása után beperelte Weisz háztulajdonost 50 ezer lei orvosi

költség megtérítésére. A járásbíró helyt adott a kérésnek és 35 ezer lei kifizetésére kötelezte a gondatlan háztulajdonost, aki azonban felebezett az ítélet ellen. A törvényszék negyedik szekciója ma tárgyalta a felebezést és bár Weiszt a kórházi költség megtérítésében szintén elmarasztalta, a kifizetendő összeget 23.900 leiben állapította meg.

Iskolakönyvek kötését

a legolcsóbban vállalja a

PÁSZTOR EDE cég

könyvkötészet, Piața Mihai Viteazul 4

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 27

NYOLCADIK FEJEZET.

Derrick Morley tényleg még rosszabbat tett.

Először is nagy gonddal átöltöztetett kilburni-i lakásán és hosszú percekig töltött el azzal, hogy fekete haját a homlokán eligazítsa.

Amikor elkészült teljesen megváltozott, nem nagyon előkelőnek látszott. Vigyorogva tette fejére a keménykalapot, mint aki meg van elégedve.

Camberwellben teljes negyedórán át kellett egy piszkos, kopott ajtó előtt állania, amíg végre az ajtó egyszerre kinyílt és besurranhatott. Az előszobában koromsötétség volt, de Derricknek macskaszeme volt és ügyes mozdulattal kitért úgy, hogy két kar, mely a nyaka köré akart fonódni, csak a levegőt ölelte át.

— No, no... — mondta egy sértődött női hang. — Menj csak be a szobába. Először fel kell öltöznöm.

Morley bement a szobába és leült egy székre. A mellette álló asztalon nagy rendetlenségben néhány ragadós bonbont, zsebkendőt, egy romlott banánt s egy fésűt vett észre. Közben szekrény-nyitogatás zaja hangzott s néha egy-egy sértődött női hang.

— Nem találom a második harisnyát — hangzott türelmetlenül a függöny mögül. — Így van ez, ha minden fordítva történik. Nézz csak utána, hogy nincs-e a diványon vagy mögöttem.

Derrick meg se moccant.

— Féltarisa elég — jegyezte meg. — Legalább előbb készen lesz. Nincs sok időm a maga számára.

— Hát persze... Magának... — Ez a „maga” vitriolos gunynyal hangzott — nincs sohase ideje. Legalább is számomra. És én buta liba az utolsó három napon már éjjelkor fölkeltem mert azt hittem, hogy eljön. Éppen ma kellett jönnie, amikor a legédesebb álmomból vert föl.

Miss Nellie szeretett tulozni, de ezt már egészen megszokták az ismerősei is.

Amikor végre belépett a szobába, más ruhadarabok is hiányoztak róla, nemcsak a harisnya. Most hosszú, bő prémgallért kerített a nyakába. Kis, pisze orrát harciasan huzta fel s mandulavágásu szeme kissé álmosan pislogott, de a tett ajka frissen csillogott.

Nellie nem volt olyan rendszertű, mint a látogatója és belesüppedt egy székbe, amelyen már egy kabát, kalap, törülköző feküdt.

(Folytatjuk)

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CEGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szőlő 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképei
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Rég képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Fiz-fizetéssel és jutalékkal felvesszünk intelligens jömegejelensű ügynököt. Havi jövedelme biztos 4—5 ezer lei. Cím a kiadóban. 647

Nyomdai tanulóleányt lehetleg etnikai románt felvessz a Pásztor Ede nyomda. Jelentkezni a kiadóban. 658

Kifutófiu felvétetik „Hangya” Ciorogariu ucai üzletében. 675

VÉTEL-ELADÁS

Öcska, jó állapotban levő üvegfalat vennék. Cím a kiadóban. 676

Hideg földben termelt és nem pincében csirázott valódi új krumpli nagyban és kicsinyben kapható, str. Franceză 12, d. e. 8—10 között.

Öntöző járgányt bolgárkerésszethez veszünk. Cím a kiadóban. 662

Eladó két jókarban levő férfiöltöny és egy öltöny anyag. Cheiul Venetia 81. Nyulas. 660

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyállomástól alig 5 percnire, több ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12. 442

KÜLÖNFÉLE

Multat, jelent, jövőt mondok 20 leiért és bármilyen bajában segíteni tudok. Moldova ucca 58-a. Oradea. 5201

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég. 613

Hegedüs Miklós névre kiállított katonai livret elveszett. Megtaláló jutalmat kap a kiadóra. 674

Két napos uralom után az új belga kormány is megbukott

Brüsszel, márc. 1. Pierlot miniszterelnök alig két napos uralma után tegnap beadta lemondását. Távozásának oka az volt, hogy a szociáldemokrata párti miniszterek megtagadták az együttműködést. III. Lipót belga király a lemondást elfogadta és megkezdte a

tárgyalásokat a pártok vezetői vel.

(Brüsszel.) Mielőtt lemondott volna, Pierlot miniszterelnöki minőségében vizsgálóbizottságot küldött ki a Maertens ügyben.

A belga lapok biztosra veszik a parlament feloszlatását.

A szerelmi tantolyamok nagy sikere az amerikai egyetemeken

Newyork, márc. 1. A visconsee-i egyetem beszámolója rendkívül büszkén emlékszik meg arról, hogy volt tanulója közül má: nyolc év óta egyetlenegy se vált el házastársától. Ez a kapcsolatban pedig rámutat a értesítő arra, hogy ebben minden körülmények között a legnagyobb része azoknak a szerelmi tantolyamoknak van, amelyeket az egyetem éppen nyolc évvel ezelőtt honosított meg és amelyeknek látogatása kötelező az egyetem minden egyes hallgatója részére.

Ezek az előadások úgy tudományosan, mint megnyilvánulásaiban is ismertetik a hallgatókkal a szerelmek körüli összes megnyilvánulásokat és többek között például ilyen

kérdésekről tartanak előadásokat: milyen módon lehet megszerezni és meg is tartani a leány, vagy a fiu szerelmét? Vagy: milyen női típusok vannak a fiatal emberekre a legnagyobb hatással? Vagy melyek azok a legelemibb dolgok, amelyekre a férfiaknak figyelemmel kell lenniük? Avagy: miről lehet az ideális társat megismerni? stb. De az előadások felölelik a termékenység, öröklődés, halandóság stb. kérdéseit is.

Az pedig, hogy ezeknek az előadásoknak rendkívül nagy a sikerük nem tagadható, mert a visconsee-i egyetem mintájára még 250 egyetemen és főiskolán vezették be a hasonló kötelező előadásokat.

SPORT

Vasárnapi műsor

Az A-liga második fordulójában a következő mérkőzéseket bonyolítják le:

Bukarest: Venus—Tricolor CFVP, Juventus—UDR.

Kolozsvár: Victoria—Rapid FC.

Temesvár: Kinizsi—Sportul Studentesc.

Arad: Gloria—Ripensia.

Nagybánya: Carpați FC—AMTE.

Pojárt Németországba hívják

Pojár, a NAC hajdani trénerre szép karriert futott be Romániában. A Victoria után a Ripensia trenirozását vette át, míg most — Németországba hívják. Pojárt egy stuttgarti egyesület hívta meg. A kifutó tréner még nem döntött a meghívás elfogadásáról.

Barátságos alapon

Venus-Ripensia 4:1 (2:0)

Kedden barátságos mérkőzést játszottak a Venus és Ripensia csapatai. A Ripensia gyengén működik és a Venus biztosan győzött. A gólokat Ploesteanu, Bodola, Bindea és Humis lőtték. — A Ripensia egyetlen gólját Marcu szerezte

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCUREȘTI. 7 Hanglemezek. Torna, háztartási tanácsok. 12 Országór óra. 13 Időjelzés, sporthírek, vizállás. 13.30 Déli hangverseny. 14.10 Hírek 14.30 14.30 A hangverseny folytatása. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Templomi ének. 18.40 Egyházi lemezek. 19 Időszaki anyagok. 19.15 Rádiózenekar. 19.50 Felolvasás. 20.35 Közvetítés az Operaházból. A szünetekben hírek. Majd hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Harangszó. 13.10 Zongora és gordonkaszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 17.15 Diáklórá. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Cigányzene. 18.50 Sport. 19 Előadás. 19.20 Hanglemezek. 20.15 Előadást. 21 Operaházi előadás: Traviata. 21.40 Hírek. 24.20 Jazz. 1.05 Hírek.

Egészen új 50-es, 100-as légfűtési baromfi keltető gépek, 300-as 500-as műanyag, baromfi és csibe etető és itató edények kaphatók Oradeán, Str. Franceză 12. Ertekezni kizárólag d. e. 8—10-ig